

Informatiebrief

Zaaknummer: Z/17/009279
Documentnummer: 228622
Datum: 2 november 2021/verzonden 11 november 2021
Onderwerp: Stand van zaken invoering Omgevingswet
Portefeuillehouder: Wethouder Cramwinckel
Bijlage(n): Bijlage 1 Tijdlijn Omgevingswet.
Bijlage 2 Monitor Omgevingswet.
Bijlage 3 Plan van Aanpak Omgevingsvisie

Geachte Raad,

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bundelt wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur, water en gezondheid. Daarmee vormt de wet de basis voor de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Gemeenten moeten voor de invoering aan de slag met het eigen stelsel.

U heeft aangegeven geïnformeerd te willen blijven over de voortgang van de invoering én de te nemen stappen in de komende periode. Deze informatiebrief voorziet hierin. In deze brief informeren wij u over de voortgang van de invoering van de Omgevingswet. Hierbij gaan wij in op de door u uitgesproken ambitie, wat gedaan is en wat u nog kunt verwachten tot aan de verkiezingen.

Ambities voor de invoering van de Omgevingswet

Bij het bepalen van onze ambitie¹ heeft u ervoor gekozen om zo dicht mogelijk bij de verbeterdoelen van de Omgevingswet te blijven. Hierbij ligt de focus op onze dienstverlening en participatie. De verbeterdoelen zijn kort samengevat:

- het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Bij het bepalen van de ambitie heeft u sturing gegeven aan de wijze van invoering en deze als opdracht mee gegeven aan het college. Daarnaast heeft u aangegeven direct betrokken te willen blijven tijdens de invoering. Deze brief geeft hier invulling aan en gaat in op de laatste stand van zaken. Op het moment dat er zich nieuwe keuzes voordoen leggen wij deze aan u voor. Wij hebben er hierbij bewust voor gekozen om de invoering gefaseerd uit te voeren.

Op **korte termijn** betekent de invoering van de Omgevingswet voldoen aan de minimale eisen die nodig zijn om in de praktijk uitvoering te kunnen geven aan de wet: de eerste stap. In het voorjaar 2021 bent u tijdens een themabijeenkomst geïnformeerd over de komst van de

¹ Door de raad vastgestelde programmavisie invoering Omgevingswet: Ambities voor de invoering van de Omgevingswet”.

Omgevingswet én heeft besluitvorming plaatsgevonden over een aantal juridische bouwstenen². De tijdlijn (bijlage 1) geeft concreet inzicht in weke stappen wij nemen zodanig dat wij, bij inwerkingtreding van de wet, voldoen aan de minimale eisen die nodig zijn om in de praktijk uitvoering te kunnen geven aan de wet. De monitor (bijlage 2) geeft, samen met de tijdlijn inzicht in waar wij nu staan.

Op de **lange termijn** houdt deze wetswijziging in dat gemeenten uiterlijk 31 december 2024 een omgevingsvisie moeten hebben: de tweede stap. En op 31 december 2029 één (digitaal) omgevingsplan moeten hebben: de stip op de horizon.

In onderstaande paragraaf gaan we in op de ambities uit de programmavisie invoering Omgevingswet die nu concreet opgepakt zijn of binnenkort gaan worden. Op een later moment wordt u geïnformeerd over de voortgang van de overige ambities.

Omgevingskwaliteit voorop

Opdracht aan college: voorkeur bij het uitwerken van de omgevingsvisie: het werken met open normen en doelvoorwaarden. Voor een aantal situaties zoals cultureel erfgoed een strakkere aanpak te hanteren met gesloten normen of middelvoorwaarden. Hetgeen het afwegen van belangen niet uitsluit.

Onze gemeente kenmerkt zich door een hoge kwaliteit van de leefomgeving. Diversiteit in woongebieden, diversiteit in werk- en bedrijvenlocaties zijn kenmerkend. Het ligt voor de hand dat dit zo veel mogelijk in stand blijft, zodat er sprake blijft van mooie en aantrekkelijke gemeente. In de huidige toekomstvisie en in het bijzonder in de structuurvisie uit 2017 zijn al duidelijke inhoudelijke uitgangspunten opgenomen voor die omgevingskwaliteit. Daarmee sorteert de structuurvisie al voor op de komende Omgevingswet en wordt de basis gelegd voor de beoogde uitnodigingsplanologie, ruimte bieden voor ontwikkeling. Uw voorkeur nemen we mee in het proces om te komen tot de omgevingsvisie.

Voorschoten op weg naar de Omgevingsvisie

Opdracht aan college:

- In het plan van aanpak omgevingsvisie te laten zien op welke manier de thema's gezondheid, (fysieke en sociale) veiligheid, energietransitie, circulaire economie en leefbaarheid onderdeel gaan uitmaken van de omgevingsvisie en hoe de verbinding wordt gelegd met de thema's betrokkenheid, saamhorigheid en leefbaarheid.
- Bij bijvoorbeeld complexe locatie-ontwikkelingen (aanvullende) kaders te vragen aan de raad.

De omgevingsvisie dient volgens de Kamerbrief (Voortgangsbrief Omgevingswet november 2020, Ministerie van BZK) uiterlijk op 31-12-2024 te zijn vastgesteld. De omgevingsvisie kan kaderstellend en *'in de geest van de Omgevingswet'* sturend en verkennend gebruikt worden, daarmee is eerdere vaststelling wenselijk. De huidige structuurvisie legt hiervoor de basis. Er is een plan van aanpak opgesteld die beschrijft hoe te komen tot vaststelling van de Omgevingsvisie (zie bijlage 3). De toedeling van capaciteit moet komende periode nog plaatsvinden. Samenhang tussen de thema's is hierbij inzichtelijk gemaakt en worden mee genomen bij de visieontwikkeling om zo te komen tot evenwichtige toedeling. De ambities en richtingen die in de omgevingsvisie worden geschetst kunnen vervolgens vertaald worden naar een omgevingsplan. Met bijgevoegd plan van aanpak zullen wij in 2022 de eerste stappen zetten om te komen tot vaststelling van de Omgevingsvisie.

² Vaststelling bouwstenen: 1) verplichte participatie-eis bij buitenplanse activiteiten inclusief toetsingskader participatiebeleid. 2) mogelijkheid tot verzaamd adviesrecht door de raad. 3) besluit delegatie aan college partiele wijziging of actualisatie omgevingsplan.

Waar staan we nu? Op dit moment is de uitvraag omgevingsvisie centrum Voorschoten in voorbereiding. De omgevingsvisie centrum Voorschoten is een eerste stap naar een omgevingsvisie voor geheel Voorschoten. Hiermee is het van belang dat we zowel ambtelijke als bestuurlijk alsook burgers en ondernemers het denken en werken vanuit de filosofie van de Omgevingswet eigen kunnen maken. Participatie is een belangrijk onderdeel bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie. We maken hierbij gebruik van een inspirerende aanpak die uitdagend is, verbindend werkt en ons aan de hand van concrete casuïstiek ruimte biedt om te oefenen met én in de geest van de Omgevingswet. Uiteraard wordt u actief geïnformeerd én betrokken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie centrum Voorschoten zodat u tijdens dit proces uitvoering kunt geven aan uw kaderstellende en monitorende rol. We verwachten dat dit in het eerste of tweede kwartaal 2022 zal zijn. Het resultaat is een door u vast te stellen omgevingsvisie centrum Voorschoten. Deze dient als basis voor verdere ontwikkeling van de projecten in het centrum.

Ruimte voor initiatieven, pilot gebiedsontwikkeling voor omgevingsplan

Opdracht aan college: keuzes over rechtszekerheid en flexibiliteit in het kader van initiatieven (concrete projecten en opstellen van het omgevingsplan) aan ons voor te leggen en ons zo vroeg mogelijk in het traject te betrekken.

Waar staan we nu? De gebiedsontwikkeling centrum Voorschoten gebruiken wij als pilot om kennis op te doen met concrete projecten en middels atelierbijeenkomsten te leren maken van een omgevingsplan. Het stellen van kaders, samenhang met andere planregels en het werken met open normen nemen we hierin mee. We verwachten dat u hier, vanuit uw kaderstellende rol in het eerste of tweede kwartaal uitvoering aan kunt geven. Initiatiefnemers worden actief betrokken en uitgenodigd om het plan (initiatief) te presenteren. Hierbij gaan we werken met Omgevingstafels om zo in dialoog met initiatiefnemer en ketenpartners ruimte te bieden voor ontwikkeling en kwaliteit van de fysieke leefomgeving te waarborgen.

Dienstverlening, werk in uitvoering: verbouwen terwijl de winkel open blijft

Opdracht aan het college:

- In het kader van de digitalisering te onderzoeken welke goed ontwikkelde systemen er zijn waarop de gemeente kan aansluiten;
- Richt de digitalisering zo in dat niet digi-vaardige inwoners een gelijke informatievoorziening krijgen;
- Een communicatieplan op te stellen voor actieve externe communicatie over de Omgevingswet.

Op dit moment vindt herinrichting van de ambtelijke organisatie plaats en zitten we in de realisatiefase van de implementatie van de Omgevingswet. Door de overgang naar de realisatiefase is er begin 2021 voor gekozen om van een programma aanpak over te schakelen naar een projectmatige aanpak. Doel is de slagkracht in onze organisatie te vergroten en samen concrete stappen te zetten: de focus ligt op doen! Hierbij werken we opgavegericht met ontwikkelteams. We werken en leren aan de hand van casuïstiek. We reflecteren op en staan stil bij 'het werken aan de weg'. Hierbij zien we fouten maken als onderdeel van het leerproces.

Bij de invoering werken we met een tijdlijn (bijlage 1) die aangeeft wat wanneer gedaan wordt zodanig dat wij op tijd klaar zijn voor de invoeringsdatum. Er wordt hard gewerkt door de verschillende opgaveteams en het wordt steeds concreter wat de Omgevingswet voor een ieder gaat betekenen. Ook communicatie met inwoners en ondernemers wordt hierbij vanaf 1 januari betrokken.

Waar staan we nu?

- Invoeringsdatum 1 juli 2022³.
Minister Ollongren verstuurt uiterlijk begin november een voortgangsbrief over de Omgevingswet aan beide Kamers. Deze brief gaat onder meer in op de uitkomsten van een nieuwe monitorreportage over de implementatie van de wet, de laatste stand van zaken rondom het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de meest recente DSO-aansluitcijfers. Met deze informatie kunnen de Tweede en Eerste Kamer een afweging maken over de inwerkingtreding van de wet. Wij gaan er voorsnog vanuit dat de wet op 1 juli 2022 in werking treedt en zorgen dat voldaan wordt aan de minimale vereisten om aan de wet te kunnen voldoen.
- Extra middelen voor invoering Omgevingswet
In de Miljoenennota zijn extra middelen opgenomen voor de Omgevingswet. Er komt een bedrag van in totaal € 23 miljoen beschikbaar vanwege 'meerkosten uitstel Omgevingswet' voor de koepels van gemeenten, provincies en waterschappen en voor de rijkspartijen die de Omgevingswet moeten invoeren. Om volgend jaar juli goed te kunnen starten met de Omgevingswet is oefenen met het nieuwe stelsel van het grootste belang. Door te oefenen kunnen gemeenten, provincies, waterschappen en rijkspartijen de kwaliteit van het DSO en de lokale content beproeven en de benodigde verbeteringen blootleggen. Met de extra middelen in de Miljoenennota kan het oefenen een impuls krijgen.
- Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
De gemeente heeft software voor het vergunningverlening, handhaving en toezicht geselecteerd en ingericht zodat het aansluit op het DSO. Eind oktober wordt de gemeente formeel aangesloten op het DSO. In het 4^e kwartaal vinden aansluitingsproeven plaats waarbij aan de hand van (fictieve)aanvragen gekeken wordt of deze goed over komen vanuit het DSO en afgehandeld kunnen worden. Medewerkers worden opgeleid om regels toepasbaar te maken zodanig dat een ieder voorzien kan worden van gelijke informatie. De verwachting is dat het omgevingsloket.nl gebruikt zal worden als landelijk digitaal loket.
- Communicatie & participatie
In december wordt een communicatiestrategie ontwikkeld en gekeken hoe inwoners, initiatiefnemers en ondernemers geïnformeerd en betrokken kunnen worden bij de invoering en uitvoering van de Omgevingswet. Er wordt gewerkt aan een handreiking en toetsingskader participatie zodanig dat initiatiefnemer weet hoe zij invulling kan geven aan het participatietraject indien dit van toepassing is.

Lange Termijn Agenda

Op de Lange Termijn Agenda (LTA) stonden een aantal onderwerpen ter besluitvorming geagendeerd. In het presidium is besloten deze onderwerpen niet ter besluitvorming maar ter informatie te agenderen. Dit betreft het onderwerp 'Plan van Aanpak Omgevingsvisie' en de 'Tijdelijk invoering Omgevingswet'. Beide documenten zijn als bijlage opgenomen.

Middels deze informatiebrief hebben we u geïnformeerd over deze onderwerpen, waar we staan en wat komende periode opgepakt wordt. Voortschrijdend inzicht heeft ons doen inzien dat de invoering van de Omgevingswet het beste aanslaat door hier concreet, aan de hand van casuïstiek en in de praktijk mee bezig te zijn. We onderhouden contacten met buurgemeenten en wisselen zo kennis en informatie uit over hoe te komen tot een omgevingsvisie en omgevingsplan. Mede door deze informatie-uitwisseling en het delen van leerervaringen hebben we ervoor gekozen om het onderwerp 'Plan van Aanpak Omgevingsplan' als 'plan' en ter besluitvorming te laten vervallen. Het Omgevingsplan wordt, zoals eerder toegelicht, ontwikkeld aan de hand van de pilot gebiedsontwikkeling. Uiteraard wordt u actief geïnformeerd én betrokken bij de totstandkoming hiervan zodat u tijdens dit proces uitvoering kunt geven aan uw kaderstellende en monitorende rol.

³ [Kamerbrief over voortgang implementatie Omgevingswet september 2021.](#)

Wat kunt u nog verwachten tot aan de verkiezingen?

Informierend: Informatiebijeenkomst met kennistafels, gedacht wordt aan de volgende onderwerpen:

- De implementatieaanpak die we als systematiek gebruiken bij de invoering in de praktijk;
- Hoe anders? versnellen en verbeteren van besluitvorming bij projecten in de fysieke leefomgeving;
- De Omgevingsvergunning: van aanvraag tot afhandeling in acht weken?
- Pilot gebiedsontwikkeling: leren door te doen, aan de slag met het Omgevingsplan;
- Participatie en de rol van de initiatiefnemer;
- Anders werken en de rol van de raad (o.a. bestuurlijke afwegingsruimte, verzaamd adviesrecht en evenwichtige toedeling);
- Sneak preview DSO en onze vergunning, toezicht en handhaving software.

Opiniërend: Dialoogbijeenkomst gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving met onderwerpen:

- Wettelijke grondslag;
- Werkwijze en taken adviescommissie;
- Voortzetting WCE en aanvullende taken;
- Welstand onder de Omgevingswet;
- Door de raad aan te wijzen gevallen van advies van de adviescommissie;
- Leden van de adviescommissie;
- Commissie Omgevingskwaliteit en (ver)binding met de regio.

Besluitvormend: Instellen adviescommissie omgevingskwaliteit.

Besluitvormend: Vaststellen legesverordening en mandaatregeling.

Ter afronding

De raad gaat een zeer belangrijke rol spelen bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor de vaststelling van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Dit zijn twee zeer belangrijke raadsbevoegdheden die volgens planning uiterlijk 31 december 2024 (Omgevingsvisie) en 31 december 2029 (Omgevingsplan) door de raad worden vastgesteld en in plaats gaan komen van de huidige structuurvisie en bestemmingsplannen. Voor de voorbereiding van de Omgevingsvisie is een plan van aanpak opgesteld dat u ter informatie aantreft, (Bijlage 3). Dit plan van aanpak is de eerste stap om te komen tot de Omgevingsvisie. In het afwegingskader woningbouw is aangekondigd dat we de afzonderlijke bouwlocaties in het centrum inbedden in een visie op het centrum. We willen daarbij, vooruitlopend op de nieuwe wetgeving, zoveel mogelijk in de geest van de nieuwe Omgevingswet te werk gaan, ook om ervan te leren.

We verwachten dat we met het door de raad beschikbaar gestelde budget uit gaan komen, ervanuit gaande dat de wet per 1 juli 2022 in werking zal treden. Bovendien lopen er gesprekken met het Rijk over verhaal van extra kosten voor de invoering van de Omgevingswet.

De Omgevingswet is een grote uitdaging. We zijn goed op weg, zetten mooie stappen en zijn samen aan de slag met de Omgevingswet!

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A. R. de Graaf,
Gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

Tijdslijn Omgevingswet

2021

2022

Aan de slag met de Omgevingswet
juli 2022

januari februari maart april mei juni juli augustus september oktober november december januari februari maart april mei juni juli

..... zelfstandig kunnen oefenen over de gehele breedte kunnen voorbereiden inwerkingtreding

Programma invoering omgevingswet

versie 0.10 – oktober 2021

Regionale Samenwerking

maart - dec 2021
< Oplevering eindproducten regionale werkgroepen over Vergunningenproces met ketenpartners, uitwisseling van DSO gegevens, etc.

juli - dec 2021
< Eventueel benodigde aanpassingen aan Gemeenschappelijke Regelingen met GGD, Veiligheidsregio en Omgevingsdienst naar de raad

sept - dec 2021
> Inventariseren benodigheden financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten

nov - dec 2021
< Contract en financieel arrangement met uitvoeringsdiensten ontwikkelen

maart - juli 2022
> Verwachte overdracht bodemtaken van provincie

DOEL: de gemeente is klaar voor de invoering van de Omgevingswet volgens de minimale eisen van de VNG.

DOEL: de gemeente weet hoe we samenwerken met onze ketenpartners onder de Omgevingswet.

Kerninstrumenten

juni 2021
< 3 voorstellen in themabijeenkomsten raad:
1. Participatie-eis
2. Verzwaard adviesrecht
3. Generiek delegatiebesluit

juli 2021
< Voorstel Generiek delegatiebesluit vastgesteld door raad VS
< Voorstel Buitenplanse activiteiten met verzwaard adviesrecht vastgesteld door raden VS en WS
< Voorstel Toetsingskader participatiebeleid Omgevingswet vastgesteld door raden VS en WS

sept 2021
< Voorstel Generiek delegatiebesluit vastgesteld door raad VS

okt 2021
< Start oefenen met ontwikkelgebied VS

nov 2021
> Informatiebrief aan de raad VS en WS

okt - nov 2021
> Werksessies 'werkpakketten' invoering Omgevingswet

feb 2022
> Instellen Gemeentelijke Adviescommissie Omgevingskwaliteit VS en WS

feb 2022
Raden VS en WS:
> Verordening nadeelcompensatie (v/h planschadeverordening)
> Mandaatregeling
> Legesverordening

DOEL: de gemeente kan een omgevingsvergunning binnen 8 weken afgeven en afwijkingplannen faciliteren.

DSO & dienstverlening

jan - maart 2021
< Plansoftware en toepasbare regelsoftware aangeschaft, geïnstalleerd + medewerkers opgeleid in het gebruik
< Upgrade VTH-systeem, geschikt voor de DSO-pré-omgeving

jan - okt
< 7 Zaaktypen uit de Omgevingswet-wiki ingericht in het VTH-systeem

juli 2021
< Duidelijkheid over realisatie DSO-koppeling met VTH-systeem

aug - sept 2021
< Eerste interne pilots met de ingerichte zaaktypen

okt - nov 2021
> Eerste interne pilots verdieping
> Traject koppeling LEEF-DSO gestart

jan - juli 2022
> Technische uitwerking Bruidsschat, Toepasbare regels n.a.v. beleidsmatige ambitiebepaling
> Oefenen met de Plansoftware en de Toepasbare regelsoftware

jan - dec 2022
> Regionale afstemming

DOEL: het huidige niveau van dienstverlening van de gemeente blijft behouden en de gemeente is aangesloten op het landelijk deel van het digitaal stelsel.

Organisatie

sept 2021 - juni 2022
< Inventarisatie welke medewerkers trainen / opleiden in Omgevingswet

dec 2021 - jan 2022
Start trainen, opleiden medewerkers:
> Programma trainingen / opleidingen beschikbaar

DOEL: het bestuur en de ambtenaren beschikken over kennis en vaardigheden om te kunnen werken vanuit de bedoeling van de Omgevingswet.

Communicatie & participatie

juli 2021
< Opstellen Toetsingskader Participatiebeleid Omgevingswet

sept - okt 2021
> Uitwerken Toetsingskader beoordeling participatietraject

nov 2021
> Uitwerken handreiking participatie voor initiatiefnemer

dec 2021 - jan 2022
> Communicatiestrategie publiekscommunicatie Omgevingswet

februari 2022 - juli 2022
> Communicatie met inwoners, ondernemers & projectontwikkelaars
> Initiatiefnemers betrekken bij de Omgevingstafel

DOEL: zowel de gemeente als inwoners beschikken op een begrijpelijke manier over informatie over de Omgevingswet en zijn betrokken bij de implementatie.

Monitor Omgevingswet

oktober 2021

Wat is er al gedaan?

- 7 zaaktypen uit Omgevingswet-wiki ingericht in VTH-systeem
- Inzicht in realisatie DSO-koppeling met VTH-systeem
- Traject koppeling LEEF-DSO gestart
- Gemeente is formeel aangesloten op het DSO

1

Wat is er nog te doen?

- Eerste interne testen met ingerichte zaaktypen
- Technische uitwerking Bruidsschat, Toepasbare regels
- Oefenen met de Plansoftware en Toepasbare regelsoftware

1 Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Het DSO maakt het Omgevingsloket mogelijk. Hier kunnen inwoners straks direct alle (landelijke) regels inzien en een vergunning aanvragen.

Wat is er al gedaan?

- Herinrichten werkprocessen voor vergunningentraject
- Afspraken ontwikkeld in regionaal verband met ketenpartners, zoals omgevingsdienst, provincie en waterschap.

2

Wat is er nog te doen?

- Uitwerken werkafspraken voor het behandelen van complexe initiatieven, zowel lokaal als regionaal
- Opleiden van medewerkers
- Oefenen, oefenen, oefenen

2 Omgevingsvergunning

Voor de Omgevingsvergunning worden efficiënte werkprocessen ontwikkeld voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze krijgen een plek in het DSO.

Dit is de monitor over de uitvoering van het projectplan Implementatie Omgevingswet met informatie over de laatste stand van zaken. De implementatie is geslaagd wanneer iedereen, samen, met en naar de bedoeling van de Omgevingswet kan werken.

Landelijke ontwikkelingen

De nieuwe invoeringdatum van de Omgevingswet is **1 juli 2022**. Dit betekent dat de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ook per 1 juli 2022 in werking treedt. De *beschikbare* tijd wordt gebruikt vooral om het DSO werkend te krijgen, de invoering voor te bereiden en met iedereen te oefenen, oefenen en oefenen!

Instrumenten:

- 1 Digitaal Stelsel Omgevingswet
- 2 Omgevingsvergunning
- 3 Omgevingsplan
- 4 Omgevingsvisie

Doelen projectplan Implementatie Omgevingswet

Op korte termijn betekent invoering van de wet dat iedereen weet wat van hem of haar verwacht wordt zodat we voldoen aan de minimale eisen die nodig zijn om in de praktijk uitvoering te kunnen geven aan de wet bij invoering:

- ... iedereen past zijn/haar handelen aan naar de bedoeling van de wet
- ... met kennis en kunde van de wet in het algemeen en de kerninstrumenten in het bijzonder
- ... ondersteund door het digitaal stelsel

3

Omgevingsplan

In dit plan staan straks regels van de gemeente over de fysieke leefomgeving. Regels uit bestaande instrumenten worden samengevoegd tot een Omgevingsplan, dat ook een plek krijgt in het DSO.

Wat is er al gedaan?

- Ontwikkelgebied in beeld voor Voorschoten
- Zicht op processtappen 'van plan tot publicatie'
- Aan de slag met werkpakketten 'Van aanvraag tot afhandeling'

Wat is er nog te doen?

- Ontwikkelgebied in beeld voor Wassenaar
- Ambitie bepalen van Toepasbare Regels / Bruidsschat
- Aan de slag met werkpakketten 'Van aanvraag tot afhandeling'

4

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is een lange termijn visie voor de hele fysieke leefomgeving. Hierin staan ambities en beleidsdoelen voor de lange termijn.

Wat is er al gedaan?

- Plan van Aanpak Omgevingsvisie opgesteld
- Uitvraag omgevingsvisie centrum Voorschoten in voorbereiding
- Verbinding gelegd met pilot opstellen Omgevingsplan

Wat is er nog te doen?

- Selectie en gunning opdracht aan marktpartij voor opstellen Omgevingsvisie
- Oefenen met ontwikkelgebied Centrum Voorschoten
- Opstellen Omgevingsvisie voor de hele gemeente

Plan van Aanpak Omgevingsvisie

Voorschoten op weg naar de
Omgevingsvisie

Aan de slag met de
Omgevingswet

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 PvA omgevingsvisie	4
1.3 Leeswijzer	5
2. Kaders voor de omgevingsvisie	6
2.1 Wettelijk kader (inhoud)	6
2.2 Wettelijk kader (proces)	8
2.3 Beleidscyclus	10
2.4 Beleidsinventarisatie en inventariseren lopende programma's	10
2.5 Abstractie- en detailniveau van het product omgevingsvisie	13
3. Roadmap omgevingsvisie	14
4. Scope, organisatie en governance	15
4.1 Bestuurlijk opdrachtgever	15
4.2 Ambtelijk opdrachtgever	15
4.3 Reorganisatie ambtelijk apparaat	15
4.4 Raad, College en portefeuillehouder Ow	15
4.5 Besluitvorming	15
5. Communicatie	16
6. Financiën en benodigd budget	17
7. Planning realisatie omgevingsvisie	18

1. Inleiding

Voor u ligt het plan van aanpak voor het opstellen van een Omgevingsvisie voor de gemeente Voorschoten. Iedere gemeente is vanuit de Omgevingswet verplicht om een omgevingsvisie op te stellen. Deze omgevingsvisie biedt kansen om bestaande en nieuwe ambities te vertalen naar een uitnodigende en concrete langetermijnvisie van de fysieke leefomgeving van Voorschoten. Het plan van aanpak betreft een actualisering van en aanvulling op het rapport 'Naar een omgevingsvisie voor Voorschoten' (2018) en is in lijn met de 'Programmavisie invoering Omgevingswet Voorschoten' (2018). Met als vertrekpunt de huidige structuurvisie 'Voorschoten 2025 Groen, veilig & betrokken' geeft dit plan van aanpak inzicht in welke stappen genomen moeten worden om te komen tot een gedragen omgevingsvisie. Dit plan van aanpak geeft richting en vormt de basis voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie.

1.1 Aanleiding

Omgevingswet

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet voegt alle wetgeving met betrekking tot de fysieke leefomgeving samen. Het doel van de wet is om ruimtelijke ontwikkeling makkelijker te maken en om te zorgen voor een meer integrale benadering van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt overheden meerdere instrumenten waarin de doelen van de wet in de praktijk kunnen worden gebracht. De omgevingsvisie is er hier één van. De ambities en richtingen die in de omgevingsvisie worden geschetst, kunnen vervolgens vertaald worden naar een omgevingsplan of een omgevingsprogramma.

De omgevingsvisie dient volgens de Kamerbrief (Voortgangsbrief Omgevingswet november 2020, Ministerie van BZK) uiterlijk op 31-12-2024 te zijn vastgesteld. De omgevingsvisie kan kaderstellend en 'in de geest van de Omgevingswet' sturend en verkennend gebruikt worden, daarmee is eerdere vaststelling wenselijk.

Raad Programmavisie invoering Omgevingswet Voorschoten

De gemeenteraad van Voorschoten heeft in de Programmavisie invoering Omgevingswet (hierna; Programmavisie) vastgelegd dat zij actief betrokken wil zijn bij de implementatie van de Omgevingswet. De gemeenteraad heeft gevraagd het proces van de totstandkoming van een omgevingsvisie te starten met het opstellen van een Plan van Aanpak. In het voorliggende Plan van Aanpak wordt hier uitvoering aan gegeven.

1.3 Leeswijzer

Het plan van aanpak bestaat uit de volgende onderdelen:

1. In- en aanleiding omgevingsvisie
2. Kaders voor de omgevingsvisie
3. Roadmap omgevingsvisie
4. Scope, organisatie en governance
5. Communicatie en participatie
6. Financiën en benodigd budget
7. Planning omgevingsvisie

Samen vormen deze onderdelen handvatten om te komen tot een gedragen omgevingsvisie die zowel voldoet aan de eisen van de Omgevingswet, als de doelen en uitgangspunten van gemeente Voorschoten. Hoofdstuk 1 omschrijft de in- en aanleiding van de omgevingsvisie. Hoofdstuk 2 gaat in op de kaders en uitgangspunten voor de omgevingsvisie. In hoofdstuk 3 wordt de Roadmap omschreven voor het opstellen van de omgevingsvisie. Hoofdstuk 4 zal aandacht besteden aan de scope van de omgevingsvisie en welke gevolgen de visie met zich meebrengt voor de organisatie en de governance. In hoofdstuk 5 wordt beschreven hoe zal worden omgegaan met de communicatie in het traject en wat de uitgangspunten zijn bij de participatieprocessen. In hoofdstuk 6 wordt inzicht gegeven in de financiën en het benodigde budget voor het realiseren van de omgevingsvisie. Ten slotte komen in hoofdstuk 7 de planning en de bijbehorende tussenstappen aan bod.

Wettelijk kader inhoud omgevingsvisie.	Inhoudelijke kaders omgevingsvisie Voorschoten
Beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (art. 3.2 Ow)	De kernpunten van de Toekomstvisie 2025 vormen de basis: het groen in en om het dorp, het dorpse karakter, de historische Voorstraat, de gunstige ligging, de veilige, overzichtelijke omgeving, het rijke vrijwilligersleven, de open- en saamhorigheid. Dit is het vertrekpunt voor de omgevingsvisie.
Beschrijving hoofdlijnen van voorgenomen, ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming, en het behoud van het grondgebied (art. 3.2 Ow).	In lijn met de Programmavisie ligt de nadruk voor de omgevingsvisie op het behouden en het versterken van de kwaliteiten. De kwaliteiten van Voorschoten staan voorop in het omgevingsvisietraject. Tegelijkertijd zijn er verschillende nieuwe trends en ontwikkelingen (zie par 2.4) die in het totstandkomingstraject verbonden en geconfronteerd moeten worden met de kwaliteiten.
De hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving (art. 3.2 Ow)	De fysieke leefomgeving is breder dan alleen de ruimtelijke aspecten: onder meer ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landschap, milieu, natuur, klimaat, gezondheid en water worden meegewogen en beschreven in de omgevingsvisie. In paragraaf 2.4 wordt nader ingegaan op de kaders vanuit de huidige en lopende programma's/beleid.
De vier milieubeginselen (art. 3.3 Ow)	Milieuthema's maken al onderdeel uit van de huidige structuurvisie. De 'hardere' milieuthema's moeten nog nadrukkelijk worden betrokken (lucht, geluid, etc.), bijvoorbeeld in relatie tot het thema gezondheid.
Integraliteit (art. 2.1 lid 2 Ow en MvT Ow)	De thema's gezondheid (fysieke en sociale), veiligheid, energietransitie, circulaire economie en leefbaarheid worden integraal onderdeel van de omgevingsvisie. Ontwikkelingen in het fysieke domein worden hierbij in verband gebracht met het sociale domein (thema's betrokkenheid, saamhorigheid en leefbaarheid).

2.2 Wettelijk kader (proces)

De wet kent een aantal procedurele vereisten voor het opstellen van de omgevingsvisie, maar grotendeels is de visie vormvrij. De wettelijk kaders ten aanzien van het proces zijn vergeleken met de ambities, zoals aangegeven in de Programmavisie. De resultaten van deze impactanalyse zijn weergegeven in tabel.

Wettelijk kader procedure omgevingsvisie	Kaders proces omgevingsvisie Voorschoten
De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie vast. (art. 3.1 Ow)	De gemeenteraad wil vroegtijdig betrokken zijn en waar nodig aan de voorkant kaders kunnen meegeven. Het voorliggend Plan van Aanpak wordt dan ook door de raad vastgesteld.
Afstemmingsverplichting. (artikel 2.2 Ow).	Voor de totstandkoming van de omgevingsvisie moet de gemeente rekening houden met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen. Dit betekent dat in elk geval de ketenpartners (waterschap, provincie, veiligheidsregio) en de buurgemeenten bij het proces worden betrokken. Als het gaat om regionale samenwerking ligt de focus volgens de Programmavisie op de Leidse regio.
Publieksparticipatie (art 10.7 Omgevingsbesluit)	Er geldt een wettelijk motiveringsverplichting om aan te geven hoe burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties betrokken zijn bij de voorbereiding van de omgevingsvisie en wat de resultaten daarvan zijn. In de Programmavisie is aangegeven participatie expliciet in het plan van aanpak Omgevingsvisie mee te nemen. Dit is nader toegelicht in hoofdstuk 5.
Plan -m.e.r. (art. 16.34 en 16.36 Ow)	<p>Een omgevingsvisie is plan-m.e.r.-plichtig als:</p> <ol style="list-style-type: none">1) de omgevingsvisie een kader vormt voor te nemen besluiten voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige projecten en/of2) voor dat plan of programma een passende beoordeling in het kader van natuur moet worden gemaakt. <p>De omgevingsvisie van de gemeente Voorschoten zet vooral in op het behouden en versterken van de bestaande kwaliteiten. Het bestaande beleid is hiervoor het uitgangspunt. In eerste instantie lijkt de omgevingsvisie hiermee geen kader voor nieuwe</p>

	<p>ontwikkelingen die mogelijk m.e.r. (beoordeling)plichtig zijn. Een aantal belangrijke kanttekeningen zijn hierbij op zijn plaats:</p> <ul style="list-style-type: none"> – het huidig beleid is deels een 'bouwsteen' voor de omgevingsvisie, maar is deels ook nog in ontwikkeling (bijvoorbeeld de RES), of wordt heroverwogen als onderdeel van de omgevingsvisie. De exacte betekenis hiervan is nu nog niet bekend; – in de D-lijst in de Bijlage bij het Besluit m.e.r. wordt formeel geen ondergrens gehanteerd voor stedelijke ontwikkelingsprojecten. Ook relatief kleine ontwikkelingen kunnen mogelijk leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen of kunnen effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van bijvoorbeeld het Natura 2000-gebied Meijndel en Berkheide. <p>Gelet op de kanttekeningen kan niet met zekerheid worden gesteld of de omgevingsvisie een kader vormt voor nieuwe ontwikkelingen die mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn, of tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen leiden. Een m.e.r.-plicht kan in dit Plan van Aanpak dan ook niet op voorhand worden uitgesloten. Er dient tijdens het proces, wanneer voldoende informatie bekend is (bijv. in stap 3 van de Roadmap), een scan m.e.r.-plicht uitgevoerd te worden. Als een m.e.r.-procedure toch nodig blijkt te zijn, dan kan deze parallel worden uitgevoerd met het opstellen van de omgevingsvisie.</p>
<p>Monitoring en evaluatie (MvT Ow, p.23)</p>	<p>Het vaststellen van omgevingswaarden voor het meten en beoordelen van doelen is een mogelijkheid op basis van de Omgevingswet, maar geen wettelijke eis. De Programmavisie geeft geen aanleiding om omgevingswaarden vast te stellen. In de omgevingsvisie zal wel aandacht worden besteed aan de doorwerking van de visie in programma's en het omgevingsplan volgens de beleidscyclus (zie paragraaf 2.3).</p>
<p>Sturingsfilosofie (MvT Ow)</p>	<p>Het bestuursorgaan gaat in de omgevingsvisie in op de eigen rol bij de realisatie van die omgevingsvisie en de voorziene rol van anderen. Op die manier vindt de beleidsuitwerking en -uitvoering via programma's of andere beleidsinstrumenten in samenhang plaats. Op basis van de Programmavisie wordt uitgegaan van een voornamelijk faciliterende rol van de gemeente. Afhankelijk van de opgave (per thema of per gebied) kan hiervan af worden geweken. Deze situationele benadering is in lijn met de</p>

Programmavisie en wordt in de omgevingsvisie (per thema en / of per gebied) uitgewerkt.

2.3 Beleidscyclus

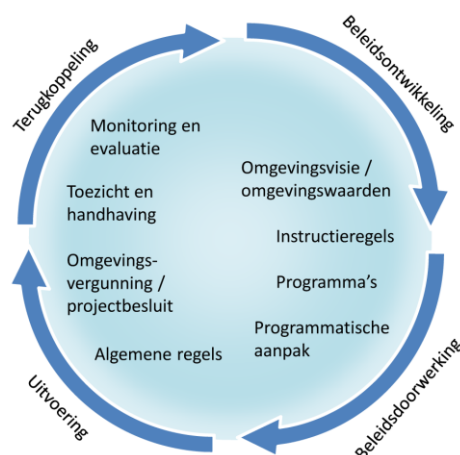
De kwaliteit van de fysieke leefomgeving als geheel staat in de beleidscyclus centraal. In de wet wordt de kwaliteit als geheel centraal gesteld en bestuursorganen krijgen de opdracht om bij de uitoefening van de taken en bevoegdheden rekening te houden met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving en de daarbij rechtstreeks betrokken belangen. Dit veronderstelt een meer integrale benadering van de fysieke leefomgeving, uitgaande van initiatieven en opgaven in de fysieke leefomgeving zelf. Het gaat dus niet meer om een optelsom van sectorale taken en bevoegdheden.

De omgevingsvisie is de eerste stap in de beleidscyclus waarbij het bestuur aangeeft welke beleidsdoelen zij heeft en hoe zij deze doelen wil realiseren op grond van een samenhangende afweging. Deze integrale benadering heeft een tweedelige doorwerking, horizontaal en verticaal. Horizontaal in die zin dat er integrale afwegingen en keuzes tussen de thema's, en dus de sectoren, gemaakt worden. Verticaal, te weten de doorwerking van visie naar beleid en uitvoering en daarmee de doorwerking van de omgevingsvisie naar de andere kerninstrumenten (zie ook onder paragraaf 3.2). Deze horizontale en verticale doorwerking dient vertaald te worden in de omgevingsvisie.

De beleidsdoelen van de omgevingsvisie worden uitgewerkt in programma's en vastgelegd in juridische bindende regels in het omgevingsplan. Vanuit de uitvoering (monitoring van projecten en beleidsdoelen, vergunning, toezicht en handhaving) volgt een terugkoppeling. Op basis van de terugkoppeling wordt de omgevingsvisie (op onderdelen) bijgesteld.

2.4 Beleidsinventarisatie en inventariseren lopende programma's

Er is analyse uitgevoerd naar het vigerend beleid én de lopende programma's. Deze zijn geanalyseerd om

inzicht te krijgen in de bouwstenen voor de omgevingsvisie. Hieronder zijn de algemene conclusies uiteengezet. In de tabel is een samenvatting te zien van het beleid en de lopende programma's.

- Het beleid is deels in ontwikkeling, of er is een voornemen om beleid te herzien. Dit vraagt om zorgvuldige afstemming tijdens het proces van de totstandkoming van de omgevingsvisie, met andere trajecten zoals de RES en de risicodialogen.
- Een deel van het beleid hoeft niet, of deels mee te worden genomen in de omgevingsvisie. Concrete uitvoeringsmaatregelen, prestatieafspraken en regels krijgen een plek in de programma's en het omgevingsplan.
- Beleid is vaak al multi-sectoraal afgestemd. Een voorbeeld hiervan is wonen en duurzaamheid. Dit is echter nog niet volledig integraal afgewogen. In het kader van de omgevingsvisie wordt het beleid integraal afgewogen.
- Huidig beleid is in veel gevallen niet-geparticipeerd tot stand gekomen. Dit vraagt aandacht bij de totstandkoming van de omgevingsvisies.
- De huidige structuurvisie kan voornamelijk voor het beschrijven van de kwaliteiten als startpunt genomen worden, er zijn echter bij alle thema's actuele ontwikkelingen en aanvullingen die meegenomen moeten worden bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie, dit zijn in elk geval:
 - Gezondheid: in de omgevingsvisie worden de doelen en het kader voor gezondheid in relatie tot de fysieke leefomgeving aangegeven.
 - Bodem en ondergrond: de omgevingsvisie richt zich op de fysieke leefomgeving als geheel. Dit is dus inclusief de kwaliteit van de bodem en ondergrond.
- De opgaven zoals beschreven in de Regionale Omgevingsagenda Hart van Holland 2040 vormen de basis voor de vertaling van actuele trends en ontwikkelingen op gemeentelijke niveau. Dit vraagt naar verwachting om een herijking van het beleid ten opzichte van de huidige structuurvisie.

Onderwerp	Relevantie voor omgevingsvisie
Wonen	In Voorschoten is de essentie van het woonbeleid een goed aanbod van woningen voor alle doelgroepen. De ambities uit de Woonvisie worden overgenomen in de omgevingsvisie.
Mobiliteit	De essentie van het verkeersbeleid in Voorschoten is het verbeteren van (in volgorde van prioritering): verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. Dit is het uitgangspunt voor de omgevingsvisie.

Ruimtelijke en stedelijke ontwikkeling	De huidige structuurvisie is een goed vertrekpunt voor de beschrijving van de kwaliteiten. Ten aanzien van nieuwe trends en ontwikkelingen is actualisering nodig. Hiervoor vormt de regionale agenda Omgevingsvisie Hart voor Holland 2040 een vertrekpunt.
Klimaatadaptatie	Het Integraal Waterketenplan geeft input voor de doelen en ambities van de omgevingsvisie ten aanzien van de (afval)waterketen. De gevolgen van hitte en droogte worden in beeld gebracht met de risicodialogen en de ontwikkeling van een klimaatadaptatie strategie. Op basis hiervan wordt klimaat integraal in de ruimtelijke keuzes in de omgevingsvisie meegenomen.
Milieu (geluid, bodem, afval, circulair).	Het Afvalbeleid heeft een verhoging van het scheidingspercentage en de circulariteit als doelstelling. Dit doel kan worden overgenomen in de omgevingsvisie. Het ontwerp Milieubeleidsplan wordt als bouwsteen gezien voor de omgevingsvisie ten aanzien van de reguliere milieuthema's en geeft een overkoepelende visie op thema's energietransitie, klimaatadaptatie en 'gemeente Voorschoten als duurzaam voorbeeld'. Op het gebied van gezondheid, bodem en ondergrond is nog geen beleid ontwikkeld. De hoofdlijnen /ambities van het beleid op deze thema's worden meegenomen bij de totstandkoming van de omgevingsvisie.
Natuur en landschap	De Regionale visie 'Natuurlijke leefomgeving Hart van Holland', het Landschapsontwikkelingsplan Duin, Horst en Weide, de gemeentelijk Groenstructuurvisie dienen te worden meegenomen in de omgevingsvisie. Uitvoeringsgerichte onderdelen hiervan worden ondergebracht in een (uitvoerings)programma.
Energietransitie	De gemeente Voorschoten participeert bij de totstandkoming van de Regionale Energie Strategie. De RES is een bouwsteen voor de Omgevingsvisie.
Economie, toerisme en recreatie	In Voorschoten is de essentie van het economisch beleid het beschermen van de fysieke ruimte die er op dit moment voor bedrijvigheid is. De economische visie 2016-2019 en de centrumvisie, gericht op een vitaal centrum, zal als bouwsteen voor de omgevingsvisie gebruikt worden.
Cultuur en erfgoed	De kadernota Erfgoed bevat de visie van Voorschoten waarin zij stelt dat zij haar cultuurhistorische kwaliteiten van wezenlijk belang vindt voor de ruimtelijke en sociale identiteit en de herkenbaarheid van de gemeente. Dit is een uitgangspunt voor de omgevingsvisie en de ruimtelijke keuzes. De operationele delen van het beleid en regelgeving worden onderdelen van een

	programma en of het omgevingsplan.
Sociaal domein	De essentie van het beleid van het sociaal domein is het bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers. Het Beleidsplan Sociaal Domein heeft nog geen fysieke vertaling. In het proces van de totstandkoming van de omgevingsvisie is het daarom belangrijk dat deze vertaling naar de fysieke leefomgeving tot stand komt.

2.5 Abstractie- en detailniveau van het product omgevingsvisie

Ten aanzien van het abstractie- en detailniveau van de omgevingsvisie gelden geen wettelijke vormvereisten. In de programmavisie zijn hier eveneens geen uitspraken over gedaan. Het is wel van belang een gedeeld beeld te hebben bij het eindproduct. Aan de hand van de verschillende gesprekken en werksessies zijn hiervoor de volgende uitgangspunten geformuleerd.

Geen wettelijk eisen Uitgangspunten product omgevingsvisie wel kaders nodig	
Type omgevingsvisie	De omgevingsvisie is enerzijds een uitnodigend kader, anderzijds is het van belang dat er concrete ruimtelijke keuzes worden gemaakt, waarbij de kwaliteiten en ontwikkelingen met elkaar zijn verbonden en geconfronteerd. De visie is hiermee richtinggevend voor het beoordelen en faciliteren van initiatieven en voor de beleidsuitwerking in de programma's en het omgevingsplan.
Compactheid	Een compacte omgevingsvisie heeft de voorkeur, waarbij wel de verwachting is dat, gelet op het gewenste type omgevingsvisie en het integrale karakter, ca. 40- 50 pagina's aan tekst nodig is.
Verschijningsvorm	Er wordt gekozen voor een digitale en interactieve omgevingsvisie, waarbij beelden en kaarten centraal staan.
Eindgebruiker	De omgevingsvisie richt zich zowel op de inwoner en initiatiefnemer (uitnodigingskader) als de eigen organisatie (richtinggevend kader voor het beoordelen van initiatieven en beleidsdoorwerking).

3. Roadmap omgevingsvisie

In voorgaande hoofdstukken is beschreven **waarom** het Plan van Aanpak omgevingsvisie wordt opgesteld. Bovendien zijn eisen gesteld (het **wat**) om te voldoen aan het wettelijk kader, het huidige beleid en de verwachtingen ten aanzien van het abstractieniveau en de detaillering van het product 'omgevingsvisie'. De Roadmap vervolgens, als onderdeel van dit Plan van Aanpak, beschrijft de voorgeschreven aanpak (het **hoe**) als leidraad naar een gedragen omgevingsvisie.

De Roadmap is een 'trechterende' leidraad voor de totstandkoming van de omgevingsvisie en geeft uiting aan het uitgangspunt om de samenleving te betrekken bij die totstandkoming. De vastgestelde invoeringsstrategie is tenslotte 'vernieuwend/onderscheidend'. De volgende stappen op hoofdlijnen vormen het uitgangspunt:

- Stap 1: Welke vragen spelen er in de samenleving op het gebied van het fysieke domein? Wat is cruciaal mee te nemen in de omgevingsvisie?
- Stap 2: Opzoek naar de integrale opgaven en oplossingsideeën
- Stap 3: Scenario's ruimtelijke toewijzing
- Stap 4: Uitwerken definitief scenario (en opstellen omgevingsvisie)

Bovenstaande stappen om te komen tot een gedragen omgevingsvisie zijn niet alleen voorgeschreven om de samenleving optimaal te betrekken. Ook dienen deze stappen als basis voor een nadere uitvraag voor het daadwerkelijk opstellen van de omgevingsvisie. Door alleen de stappen voor te schrijven, is vergelijking van (uniform opgestelde) aanbiedingen van opdrachtnemers voor het opstellen van de omgevingsvisie mogelijk, maar het laat ook voldoende ruimte over voor eigen aanpak en innovatie van de aanbieder partij.

4. Scope, organisatie en governance

4.1 Bestuurlijk opdrachtgever

Bestuurlijk opdrachtgever is de portefeuillehouder Omgevingswet.

4.2 Ambtelijk opdrachtgever

Ambtelijk opdrachtgever is de gemeentesecretaris. Dit in lijn met de aanbevelingen in het rapport 'Financiële Impactanalyse Invoering Omgevingswet gemeente Voorschoten en gemeente Wassenaar'.

4.3 Reorganisatie ambtelijk apparaat

Door de reorganisatie wordt momenteel gewerkt aan de inrichting van de nieuwe ambtelijke organisatie, de landing van medewerkers in teams en bezetting en invulling van vacatures. Voorafgaand aan het daadwerkelijk opstellen van de omgevingsvisie dienen de verschuiving van taken en verantwoordelijkheden helder te zijn en zal een ambtelijk projectteam moeten worden ingericht voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie.

4.4 Raad, College en portefeuillehouder Ow

De raad wordt meegenomen in de veranderingen die de komst van de Omgevingswet met zich mee brengt. Ter voorbereiding van de invoering zijn een aantal juridische bouwstenen vastgesteld door de raad zodat, na inwerkingtreding van de wet, de raad sturing kan geven aan de voorkant. De raad kan hierbij gebruikmaken van het verzwaard adviesrecht bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten met veel impact.

De bestuurlijke taken en verantwoordelijkheden zullen daarmee aan verandering onderhevig zijn ten opzichte van de huidige situatie. Ten behoeve van het daadwerkelijk opstellen van de omgevingsvisie dienen de verschuiving van taken en verantwoordelijkheden helder gemaakt te worden en zal, in dialoog met de raad gekeken worden hoe de raad uitvoering wenst te geven aan haar rol.

4.5 Besluitvorming

Besluitvorming ten aanzien van het product omgevingsvisie vindt in principe plaats conform volgende route:

Ambtelijk Opdrachtgever -> Bestuurlijk Opdrachtgever -> College -> Raad

5. Communicatie en participatie

Communicatie in de participatietrajecten en richting de ambtelijke organisatie en het bestuur is een taak voor de opsteller van de omgevingsvisie.

In de Programmavisie is aangegeven dat gemeente Voorschoten participatie als een expliciet onderdeel ziet van de totstandkoming van de omgevingsvisie. De ambities zijn hierbij hoger dan alleen de wettelijke verplichtingen (zoals de motiveringsplicht). Gemeente Voorschoten zoekt nadrukkelijk de participatie met inwoners van de gemeente op bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie en met ander partners, met een focus op de Leidse regio. Participatie is van 'de mensen' en daarom is het dynamisch. Om deze reden wordt de participatie niet 'star' ingeregeld, maar wordt onderstaand wel een aantal uitgangspunten gegeven voor het proces:

- De participatie is inclusief. Dit betekent dat de participatie laagdrempelig is en zich richt op een representatieve dwarsdoorsnede van de inwoners en belangengroepen van de gemeente Voorschoten.
- Naast inwoners worden ook ketenpartners en andere overheden betrokken, in lijn met de programmavisie ligt de focus op de Leidse regio. In elk geval worden betrokken: de buurgemeenten, Veiligheidsregio Hollands Midden, Omgevingsdienst West-Holland, Hoogheemraadschap van Rijnland.
- Participatie vindt plaats in alle stappen van de omgevingsvisie (wat niet betekent dat elke stakeholder in elke stap betrokken moet worden, dit is maatwerk in de uitvoering);
- In stap 1 en 2 van de Roadmap ligt de focus op het breed ophalen van informatie.
- In stap 2 en 3 van de Roadmap ligt de focus op adviseren en raadplegen, het is de gemeenteraad die uiteindelijk de keuzes maakt.
- Bij de start van stap 1 van de Roadmap wordt een participatie- en communicatieplan opgesteld. Na elke stap wordt het participatietraject geëvalueerd en is er ruimte tot bijsturing van het participatieplan. De gemeenteraad wordt actief bij dit proces betrokken vanuit haar kaderstellende en monitorende rol.

6. Financiën en benodigd budget

Vanaf 2017 heeft de Werkorganisatie Duivenvoorde een Programma invoering Omgevingswet opgesteld van waaruit de programma-activiteiten ten behoeve van de invoering van de Omgevingswet voor de gemeente Voorschoten worden gecoördineerd. Als één van de eerste activiteiten binnen het programma is een financiële impactanalyse uitgevoerd aan de hand van het Financiële Dialoogmodel van de VNG (versie 2017). Op basis hiervan zijn afspraken gemaakt over de reservering voor de kosten van de invoering van de Omgevingswet.

Anno 2019 hebben beide gemeenten (Voorschoten en Wassenaar) een financiële herijking laten uitvoeren, om met 'de kennis van nu' de financiële impact van de invoering van de Omgevingswet in te schatten. Ook wordt bepaald welk deel van de te verwachten invoeringskosten kan worden opgevangen binnen de lopende begrotingen (exclusief de reeds gemaakte reserveringen voor de invoering van de Omgevingswet) en welk deel additioneel is. De kosten voor de ontwikkeling van thematisch, of sectoraal beleid zijn onderdeel van de regulier werkprocessen en de lopende begroting. Voorbeelden hiervan zijn de inzet voor de RES, de risicodialogen en de klimaatadaptiestrategie. De integratie, en mogelijke bijstelling van het beleid in de omgevingsvisie (volgens de uitgangspunten van hoofdstuk 2) zijn additionele kosten. Voor de omgevingsvisie zijn twee soorten additionele kosten te onderscheiden:

Proceskosten opdrachtgevende partij

De kostenposten bestaan uit het formuleren en het verstrekken van de opdracht, uit het inrichten van het projectteam en uit het aansturen van een opdrachtnemende partij, samen te vatten als projectmanagementkosten. Daarnaast hebben de proceskosten betrekking op de beoogde 'nieuwe' manier van werken, zoals het faciliteren en oefenen met integraal werken, bestuurlijke afstemming (college en raad) en de interne en externe communicatie. De proceskosten zijn ingeschat op totaal € 90.000,-.

Product omgevingsvisie

Op basis van ervaring met het opstellen van soortgelijke (grote gemeente, invoeringsstrategie en participatietrajecten) omgevingsvisies is een bedrag van € 100.000,- aan te houden voor het daadwerkelijk opstellen (door een opdrachtnemende partij) van de omgevingsvisie (inclusief het opstellen van het participatieplan in stap 1 en de begeleiding van het participatietraject gedurende het hele traject).

7. Planning realisatie omgevingsvisie

De realisatie van de omgevingsvisie maakt onderdeel uit van de totale implementatie van de Omgevingswet. De planning van de realisatie van de omgevingsvisie dient dan ook afgestemd te worden met overige implementatie-onderdelen zoals 'Anders Werken' en het 'DSO'. Een mijlpalenplanning is opgesteld en weergegeven in de onderstaande tabel. Deze planning is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. De zorgvuldigheid in het proces staat voorop. Noodzakelijk, ook gezien de aanstaande reorganisatie van de gemeentelijke organisatie. Uitgangspunt daarom is dat de omgevingsvisie uiterlijk in het derde kwartaal van 2024 wordt vastgesteld. Dit is voor 1 januari 2025; de uiterlijke wettelijke datum, uitgaande van een beschikbare termijn van 3 jaar voor het opstellen van de omgevingsvisie na inwerking treden van de Omgevingswet op 1 juli 2022. De omgevingsvisie is een sturend kader voor de instrumenten het omgevingsplan en de programma's. Daarnaast is het huidige beleid voor de fysieke leefomgeving op onderdelen niet meer actueel en niet integraal afgewogen. Kortom, het is wenselijk dat na de vaststelling van het PvA de uitvoering voortvarend ter hand wordt genomen.
2. Er is gekozen voor een reëel tijdspad, gelet op de stappen beschreven in hoofdstuk 3 en op basis van ervaringen van andere gemeenten.

Mijlpaal	Planning op hoofdlijnen
Vaststellen PvA	Uiterlijk eind 2021
Projectteam inrichten en opdracht verlenen	Q1 2022
Stap 1: participatieplan, inventariseren en analyseren	Q3 2022
Stap 2: integrale opgaven en mogelijke oplossingsrichtingen in beeld	Q2 2023
Stap 3: scenario's	Q1 2024
Stap 4: uitwerken definitief scenario tot ontwerp omgevingsvisie	Q2 2024
Formele besluitvorming volgens Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht	Q3 2024

